

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ
ΛΑΤΙΝΟΚΡΑΤΟΥΜΕΝΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ
ΧΩΡΟΥ (13ος - 18ος αι.)

Ενότητα #2: Η Δ΄ Σταυροφορία και η άλωση της
Κωνσταντινούπολης από τους Λατίνους
Σχόλια για τα γεγονότα της προηγούμενης
ενότητας

Νικόλαος Καραπιδάκης
Τμήμα Ιστορίας

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σχόλια για τα γεγονότα της προηγούμενης ενότητας

1. Μια δυτική κρίση

Η χριστιανική Ευρώπη αντιμετώπιζε πολλές δυσκολίες για τη πραγματοποίηση της νέας Σταυροφορίας.

Οι Βενετοί ζήτησαν 85.000 αργυρά μάρκα για τη μεταφορά των στρατευμάτων. Χρειάστηκε να καταληφθεί η πόλη της Ζάρας, αν και ανήκε σε χριστιανό ηγεμόνα ώστε να καταβληθούν τα έξοδα. Η απόφαση αυτή βρήκε αντίθετο τον πάπα. Ρυθμιστές όμως του παιχνιδιού ήταν οι Βενετοί.

2. Μια δυναστική βυζαντινή κρίση.

Ο Αλέξιος Άγγελος (μετέπειτα Αλέξιος Δ΄) ήταν γιός του βυζαντινού αυτοκράτορα Ισαακίου του Β΄. Ο Ισαάκιος είχε εκθρονιστεί από τον αδελφό του Αλέξιο τον Γ΄ και φυλακιστεί μαζί με τον γιό του Αλέξιο Άγγελο. Ο νεαρός Αλέξιος δραπέτευσε και ήρθε στη Δύση ζητώντας βοήθεια για να ανακτήσει τον θρόνο του πατέρα του. Ο πάπας αρνήθηκε να τον βοηθήσει. Στη συνέχεια αποτάθηκε στον ηγεμόνα Φίλιππο της Σουηβίας, που ήταν παντρεμένος με την αδελφή του Ειρήνη. Ο Φίλιππος τον έφερε σε επαφή με τους Σταυροφόρους. Ο Αλέξιος Άγγελος τους υποσχέθηκε χρηματικά ποσά και τη βοήθειά του στη συνέχιση των σχεδίων τους εναντίον των Μουσουλμάνων. Στο πάπα άφησε να εννοηθεί ότι θα ενεργούσε υπέρ της ένωσης των Εκκλησιών. Η Σταυροφορία παρεξέκλινε από τον σκοπό της.

3. Οι εσωτερικές βυζαντινές κρίσεις.

Μέσα στη γενική αναταραχή που προκάλεσαν τα γεγονότα της Δ΄ Σταυροφορίας στο βυζαντινό κράτος, πολλοί τοπικοί ηγεμόνες εξεγέρθηκαν εναντίον της κεντρικής εξουσίας.

α) Στην Πελοπόννησο

1. Ο άρχοντας Λέων Σγουρός από το Ναύπλιο, ο οποίος είχε ήδη καταλάβει το Άργος πριν από το 1202, αποπειράθηκε να εκπορθήσει την Αθήνα, απέτυχε, αλλά κατέλαβε την Κεντρική Εύβοια και τη Θήβα. Έφθασε ως τη Λάρισα.

2. Ο άρχοντας Χαμάρετος έμεινε πιστός στον Αλέξιο τον Δ΄.

β) Στη Ρόδο, ο Λέων Γαβαλάς έδρασε ως ανεξάρτητος ηγέτης.

γ) Στη Μικρά Ασία εκτός από τον Θεόδωρο Λάσκαρη, γαμπρό του Αλέξιου του Γ', υπήρχαν πολλά αποσχιστικά κινήματα

1. Στον Πόντο το ανατολικό τμήμα αποσκιρτά. Τον Απρίλιο του 1204 η Τραπεζούντα καταλαμβάνεται από τον εγγονό ενός παλαιότερου αυτοκράτορα, του Ανδρόνικου του Α', τον Αλέξιο «Μεγάλο» Κομνηνό, με τη βοήθεια Ιβήρων (Γεωργιανών). Αυτός ιδρύει την αυτοκρατορία της Τραπεζούντας, πριν ακόμα πληροφορηθεί την κατάληψη της Κωνσταντινούπολης από τους Σταυροφόρους.

2. Η περιοχή της Σμύρνης είχε αποσπαστεί από το Βυζαντινό κράτος ήδη από το 1198 και εξακολουθεί να διατηρεί την αυτονομία της.

3. Η περιοχή της Φιλαδέλφειας, είχε ήδη επαναστατήσει το 1188 υπό τον άρχοντα Θεόδωρο Μαγκαφά, και το 1203 βρίσκεται αναξαρτητοποιημένη υπό τον ίδιο άρχοντα.

4. Η Αττάλεια είχε δικό της ανεξάρτητο κυβερνήτη, έναν Ιταλό τυχοδιώκτη, τον Αλδεβραντίνο.

δ) εμφανίστηκαν και άλλοι επίδοξοι αρχηγοί κρατιδίων όπως ο Μαυροζώμης, που επιχείρησε να καταλάβει την περιοχή του Μαιάνδρου.

Μερικές φράσεις του Νικήτα Χωνιάτη, ιστορικού της κατάκτησης

«Ω πόλις, Πόλις, πόλεων πασών οφθαλμέ, άκουσμα παγκόσμιον, θέαμα υπερκόσμιον, εκκλησιών γαλουχέ, πίστεως αρχηγέ, ορθοδοξίας ποδηγέ, λόγων μέλημα, καλού παντός ενδιαίτημα», ο Χωνιάτης αρχίζει τον θρήνο του για την Κωνσταντινούπολη.

Οι Κωνσταντινοπολίτες εγκαταλείπουν την Κ. μετά την κατάκτηση του 1204 για να καταφύγους : «εις την του Λάσκαρι χώραν του βασιλέως κυρ Θεοδώρου του Κομνηνού και εις την του Κομνηνού κυρ Δαβίδ και εις τας ομοπίστων βαρβάρων χώρας»

Ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως φεύγει «άραβδος και ασάνδαλος και χιτώνιον έν περικείμενος»

Διαβάστε περισσότερα στους Φράγκους ιστορικούς της κατάκτησης

Geoffroi de Villeardouin, *Η κατάκτηση της Κωνσταντινούπολης*, μετάφραση Κ. Αντύπας, Αθήνα, εκδ. Χατζηνικολή, 1985.

Robert de Clari, *Η κατάκτηση της Κωνσταντινούπολης*, μετάφραση Π. Λυκούδης, Αθήνα, εκδ. Χατζηνικολή, 1990.